

Reaktīvā slāpekļa budžets meža zemēs un mitrājos

Viena no nozīmīgākajām Latvijas virszemes ūdeņu kvalitātes problēmām ir to piesārņojums ar barības vielām, kas izraisa ūdeņu eitrofikāciju, un slāpekļis (N) ir viens no galvenajiem biogēnajiem elementiem, kura koncentrācijas palielināšanās ūdens ekosistēmās šo procesu veicina. Kaut arī meža un mitrāju ekosistēmu relatīvais piensums kopējā difūzā piesārņojuma apjomā ir neliels, tomēr, ņemot vērā šo zemes izmantošanas veidu īpatsvaru reģionā (gandrīz 50% no Baltijas jūras sateces baseina kopējās platības), to ieguldījums kopējā barības vielu eksportā var būt vērā ņemams.

Pētījumā, kas veikts Interreg Est-Lat programmas projekta "Integrēta slāpekļa pārvaldības sistēma Rīgas līcim" (GURINIMAS) ietvaros, tika apkopoti labākie pieejamie statistikas un monitoringa dati, pētījumu rezultāti, dažādu datu bāžu sniegtā informācija un literatūras dati par N plūsmām dažādos sektoros, tai skaitā meža zemēs un mitrājos, Latvijā un Igaunijā. Īstenojot LIFE GOODWATER IP, iegūtie dati tika izmantoti, lai sagatavotu publikāciju "Reaktīvā slāpekļa budžets meža zemēs un mitrājos Latvijā un Igaunijā" [*A reactive nitrogen budget for forest land and wetlands in Latvia and Estonia*, <https://doi.org/10.1080/02827581.2020.1825788>], kas publicēta starptautiskā recenzējamā žurnālā *Scandinavian Journal of Forest Research*.

Zinātniskajā rakstā identificētas un datu pieejamības robežās kvantificētas galvenās reaktīvā slāpekļa(Nr) plūsmas (gan ieejošās, gan izejošās) meža un mitrāju ekosistēmās. Viena no galvenajām Nr izejošām plūsmām no meža ekosistēmām ir Nr iznese izskalošanās rezultātā, kas var tieši ietekmēt virszemes ūdens kvalitāti sateces baseinā. Kopumā secināts, ka meža un mitrāju ekosistēmas Latvijā ir nelielas Nr krātuves – kopējā Nr ienese ekosistēmā pārsniedz kopējo iznesi no ekosistēmas. Publikācijas dati būs noderīgi gan, veicot aprēķinus LIFE GOOSWATER IP ietvaros, gan arī pielietojami plašāk dažādos plānošanas procesos nacionālā un starptautiskā līmenī.